

ÖNSÖZ

Dergimizin 2017 yılı Kasım sayısı, Popüler Kültür temalı özel sayı olarak yayına hazırlanmıştır. Popüler Kültür özel sayımızın hazırlanmasında emeği ve katkıları olan, başta dergimize yazı gönderen değerli yazarlarımız ve desteklerini esirgemeyen hakemlerimiz olmak üzere, büyük bir gayretle çalışan yayın ve yazı kurullarımıza teşekkür ediyorum.

Bu sayımızı tanıtmadan önce, ulusal yayıncılığın ve dergi yönetimlerinin bu sayıda bizi büyük ölçüde etkileyen önemli bir sorununa değinmek istiyorum. ULAKBİM'in ulusal akademik dergi yayıncılığı konusunda getirmiş olduğu düzenlemeler, dergi yönetimimiz tarafından harfiyen uygulanmaktadır. Bu düzenlemeler, daha çok dergi editörleri ve yayın kurullarına yönelik yaptırımları içeren ve dergi yönetimlerini bağlayan düzenlemelerdir. Örneğin, derginin TR dizin tarafından taranabilmesi için, bir dergi yönetimi, taahhüt ettiği yıllık yayın takvimine uymak durumundadır. Ancak yazarlarla ve hakemlerle olan bazı yazışmalarda, geri bildirim almada yaşanan sorunlar, bazı yazarların hakem önerilerini yerine getirmemesi ya da makalelerini geri çekmesi, taahhüt ettiği tarihte yayına girmeye hazırlanan bir dergiyi zor duruma düşürebilmektedir. Örneğin bu sayımızda, hakem değerlendirmesi sonuçlanmış 3 makale, hakemlerce önerilen düzeltmelerin zaman alacağı ve iş yoğunlukları nedeniyle gerçekleştirilemeyeceği gerekçesiyle, yazarları tarafından geri çekilmiştir. Ulusal, hakemli, akademik bir dergiye yayınlanmak üzere yapılabilecek azami olası başvuru sayısı dikkate alındığında, her sayıda en az birkaç makalenin yayın kurulu ya da hakemler tarafından yayınlanamaz kararı aldığı ve yayınlanmaya uygun bulunmadığı da göz önünde bulundurulursa, yayına hazırlanırken bir dergiden üç makalenin eksilmesi yukarıda değinilen sorunun vehameti hakkında bir fikir verecektir.

Bu durum sadece dergiyi ilgilendiren bir yayıncılık sorunu değil, aynı zamanda etik bir sorundur. Zira yayınlanmaya kabul edilen her makale, yayın kurulunun ve en az 2 hakemin değerlendirmesinden geçmiş ve yazarı dışında o makaleye, hakemlerin, editörün, yayın kurulunun emeği de dâhil olmuş demektir. Bu açıdan bakıldığında bir dergiye başvurduktan sonra, artık o makale sadece yazar ya da yazarlara ait değildir. Aynı makale ile birden çok dergiye başvurularak, makalenin yayınlanmasını garantiye almaya çalışmak ise zaten başlı başına etik açıdan sorundur. Akademik teşvik ödülleri, akademik atama ve yükselme kriterleri gibi daha geniş bir akademik çerçeve içinde ele alınması gereken ve diğer akademik koşullarla yakın ilişki içerisinde olan bu sorunun ortadan kaldırılabilmesinde, dergi editörleri ve yönetimlerinin yanı sıra,

akademik çevrelerin konuya ilişkin bir bilinç ve duyarlılık geliştirmesine gereksinim vardır.

Bu sayımızda bir yayın kurulu üyemizin ve dergi editörünün popüler kültür konusunda yapmış oldukları çalışmalardan üretilmiş birer makalesi, daha önce planlanmamış olmasına rağmen, dergiye dâhil edilmiş ve kör hakem prensibi ve tarafsızlık ilkesi korunmak suretiyle, hakem değerlendirmeleri sonuçlandırılarak, dergide yer almıştır. Kuşkusuz, dergi editörü ve/veya yayın kurulu üyelerinin makaleleri, kör hakem prensibi korunarak bir dergide zaten yer alabilmektedir. Ancak yayın kurulumuz, bunun çok sık olmaması gerektiği düşüncesinde olduğundan, örneğin, bu sayımıza makale vermeyi planlamış olmamasına rağmen, biri editör iki yayın kurulu üyemiz bu sayımıza makaleleriyle katkıda bulunmuştur.

Ulusal akademik yayıncılığın nitelik ve niceliğini artırmak amacıyla yapılan çalışmalar son derece değerlidir. Ancak dergi yönetimlerini taahhütlerini yerine getirmeye zorlayan kurallar, yazarlar ve hakemleri bağlamamakta, taahhütlerini yerine getirme konusu, onların etik duruşlarına ve vicdanına bırakılmaktadır. Bu konuda bazı dergiler, kendilerini koruma altına alarak, makale başvurusu yapan yazara bir taahhütname gönderme yoluna gitmektedir. Ancak dergi yönetimiz bugüne kadar yazarların ve hakemlerin taahhütlerine güvenmeyi tercih etmiştir. Daha önceki dergi yönetimlerinde bir yıl içerisinde yeterli makale olmaması durumunda, iki sayının bir arada yayınlanması yoluna da gidilmiştir. Ancak bu uygulama, ne ULAKBİM ne de dergimizin mevcut yönetimi tarafından desteklenmemektedir.

2015 yılının Eylül ayından itibaren, dergimizin şu anki yönetimi (yayın kurulundaki değişikliklerle birlikte) taahhüt ettiği gibi, yılda iki sayısını tam zamanında çıkararak, şu an elinizdeki sayı ile birlikte 4 hakemli sayı ve bir armağan sayısından oluşan toplam 5 sayı yayınlamıştır. Daha önceki dönemde dergi yönetiminin iki yılda bir değişmesi ve ulusal akademik yayıncılık kriterlerinin yerine getirilmesindeki aksamalar, 1987 yılından beri yayınlanan, bugüne kadar 35 sayı ve yüzlerce makalenin yer aldığı Türkiye'nin en köklü ve eski akademik dergilerinden birini, taahhütlerini yerine getiremez duruma getirmişti. Bu durumun düzeltilmesi konusunda gösterdiğimiz yoğun gayret 2 yıl içerisinde meyvelerini vermeye başlamıştır. Dergimize başvuru sayısı artmış, hakem havuzumuz güncellenmiş ve zenginleştirilmiş, ULAKBİM kriterlerinin tamamı hayata geçirilmiştir. Yazarlarımızın ve hakemlerimizin geri bildirim konusunda ivedi olması ve özellikle taahhütlerine sadık kalması durumunda, dergimizin son iki yılda göstermiş olduğu olumlu tablo gelişerek devam

edecektir. Dergi editörü olarak şahsım başta olmak üzere, editör yardımcılığını üstlenen Yrd. Doç. Dr. Pelin Erol, dergi yayın kurulumuzda başında beri yer alan Doç. Dr. Ahmet Talimciler ve dergi yayın kurulumuzun yeni üyesi Prof. Dr. Özkan Yıldız adına, dergi yönetimi olarak, Ege Üniversitesi Sosyoloji Dergisinin hak ettiği konumu kazanması, ulusal ve uluslararası dizinlerce taranması konusunda gayret göstermeye devam edeceğimizi söylemek isterim. Dergi editörlüğü ve dergi yönetimi konularının deneyimle olan ilişkisine duyduğumuz inançla ve dergi yönetiminin sık sık değiştirilmesinin, ortaya çıkardığı birikim kaybı, süreksizlik sorunu gibi nedenlere bağlı olarak, bir dergiyi güçlendirmedeği düşüncesinden hareketle, herhangi bir aksilik ve zorunlu bir neden olmamak kaydıyla, görevimizi özverili bir şekilde götürebildiğimiz yere kadar sürdürmek konusunda şimdilik kararlıyız. Başta, dördü hakemli, bu 5 sayının çıkmasında emeği geçen tüm hakemlerimiz, yazarlarımız olmak üzere, tüm yayın ve yazı kurullarımıza tekrar teşekkür ediyoruz.

Popüler Kültür özel sayısı, derginin, belirli bir konu ya da tema üzerinde yazılmış yazılardan oluşan ilk özel sayısıdır. Bu sayıda, popüler kültür temasının seçilmesinin nedeni, popüler kültürün bugün pek çok disiplini ilgilendiren, çok sayıda sosyal fenomeni içerisinde barındıran bir kavram olmasıdır. Çok çeşitli tanımları olsa da popüler kültür deyince, yüksek kültürün aksine, akla geniş kitleler tarafından benimsenen pratikler ve değerler gelir. Popüler kültürün değer ve pratikleri sosyal yaşamın hemen her yönünü çevrelerken, sanat, spor, eğitim, medya, siyaset, ekonomi ve bunun gibi pek çok boyutuyla, dinlenen müzikten, kullanılan dile ve söyleme, yaygın inançları, düşünceleri, kabulleri ve yaşam biçimlerini kuşatmaktadır. Popüler kültür ana teması çerçevesinde bu sayıda yer alan makaleler şunlardır:

Göknur (Bostancı) Ege'nin "Kurgu Çağında gerçekliğin Manipulasyonu, Popüler Kültür ve 'Photoshop'" başlıklı makalesi, popüler kültürün önemli bir unsuru haline gelen imaj manipülasyonunun toplumsal etki ve sonuçlarını, dijital kültürle ilişkisi temelinde ele almaktadır

Uğur Zeynep Güven'in "Popüler Kültür ve Senfonik Müzik Karşılaşması: 2000'li Yıllarda Bir Sınıfsal Gösterge ve Pazarlama Mekanizması Olarak Popüler Klasik Müzik" başlıklı çalışması, yüksek kültür unsuru olarak kabul edilen senfonik müziğin, temsili ve tüketimi açısından hangi mekanizma ve stratejilerle popüler kültürün etki alanına girdiğini sorgulamaktadır.

İpek Agcadağ'ın "Popüler Kültür Bağlamında Kozmetik Ürünleri Tüketimi ve Yeni Bir Satış Kanalı Olarak Ağ Pazarlama (Network Marketing) Sistemi" başlıklı makalesi, popüler kültürün teşvik ettiği güzel, sağlıklı ve bakımlı olma

arzusunun ürettiği, kozmetik ve bakım ürünlerinin pazarlamasında yeni bir satış sistemi olan ađ pazarlama(network marketing) sistemini irdelemektedir.

Adem Sağır'ın "Batı Karadeniz'de Bir Kültür Unsuru Olarak Köçeklik" başlıklı çalışması, geçmişten bugüne pek çok değişimler geçirerek varlığını devam ettiren, Zonguldak, Bartın, Karabük, Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinin içinde yer aldığı bir coğrafyada, hem düğünlerin hem de şehir tanıtımlarının vazgeçilmez unsurlarından biri olan köçeklik olgusunu konu almaktadır.

Caner Işık ve Ali Onar'ın "Popüler Olmayan' Bir Sözlü Kültür Hazinesi: Âşık Kara Musa" başlıklı çalışması, popüler kültür karşısında etkisizleşen sözlü gelenek ve bu geleneğin aktarılmasında rol oynayan "gerçek" âşıklardan biri olan, Âşık Kara Musa olarak bilinen Musa Yıldız örneği üzerinden, popüler kültürün hakim olduğu günümüzde, sözlü geleneğin aktarılmasında karşılaşılan güçlükleri ve yaşayan kültür hazinelerinin durumunu ele almaktadır.

Ahmet Talimciler'in "Parlak Yıldızlar: Şöhretlerin Dayanılmaz Cazibesi" başlıklı yazısı, popüler kültürün ürettiği yıldız endüstrisinin, mevcut ekonomik ve toplumsal yapı ile ilişkisini ele alarak, yıldız sporcuların etkilediği kitleler üzerinden nasıl bir rol oynadıklarını tartışmaktadır.

Bu sayımızda ayrıca Fulya Köksoy tarafından Amin Maalouf'un, "Ölümcül Kimlikler" adlı eseri üzerine yapılmış bir kitap incelemesi yer almaktadır.

Popüler kültür konulu özel bir sayı olan 36. Sayımızı, sosyoloji literatürüne ve bu konuda yapılan çalışmalara katkı yapması ümidiyle sizlere sunuyor, bir sonraki sayımızda tekrar buluşmayı diliyoruz.

Doç. Dr. Gökner Ege
İzmir-Kasım/2017